Ukrajina bije bitko za preživetje, Rusija za prevlado

Obletnica agresije *Pogajanja o Ukrajini brez Ukrajine je predvidljivo razčlovečenje, razvrednotenje in vnaprej napisana zgodba*

Vojna niti naključno ni le prva frontna črta. Po treh letih ruske agresije – na sedem let »podlage« spopadov na vzhodu države – je vojna vstopila v vsak ukrajinski dom, v vsako družino. Ne le zaradi vse večjih izgub na neskončno dolgem, na prvo svetovno vojno spominjajočem vzhodnem bojišču in tudi v nekaterih drugih delih napadene države, ampak zaradi iztrganosti iz življenj, stalnosti izrednega stanja, nezmožnosti načrtovanja prihodnosti, popolne nepredvidljivosti zaradi vse večje (tudi geopolitične) osamljenosti in ujetništva – ne le geografskega.

- Datumi smrti na nagrobnikih sporočajo vse večjo dinamiko vojne.
- Mobilizacija je precej manj selektivna kot v prvih dveh letih spopadov.
- Za nami so leta pospešenega razpada mednarodnih institucij, na čelu z ZN.

BOŠTJAN VIDEMŠEK

Vožnja med ukrajinskimi vasmi in mesti – tudi daleč stran od prvih frontnih črt – je vožnja med vojaškimi pokopališči. Ta so, na zgodovinsko najbolj *krvavih prostranstvih* v Evropi, spremenila ukrajinsko (po)krajino. Sveži kupi zemlje v družbi modro-rumenih ukrajinskih zastav in lopat; povsod. Imena padlih.

Datumi smrti sporočajo vse večjo dinamiko vojne. Datumi rojstva razkrivajo dejstvo, da Ukrajini zmanjkuje vojakov: na bojiščih umirajo tudi številni starejši moški; mobilizacija je precej manj selektivna kot v prvih dveh letih vojne. Ukrajini gre na bojišču za nohte. Ruski vojaški aparat, orodje kolonialno-imperialnega pohoda, se, tudi zaradi vse nižje cene posamičnega človeškega življenja in hitro rastoče orožarsko-vojaške industrije, obnavlja precej hitreje.

A velik del frontne črte na vzhodu – če na bojišču, polnem neskončno dolgih strelskih jarkov in topništva, ne bi prevladovali brezpilotniki in mu odvzeli že tako redke barve, bi se hitro lahko znašli v Galiciji leta 1915 – je statičen. Še vedno drži. Jasno je, da kljub sicer preračunljivo odmerjeni količini zahodne orožarske pomoči, ukrajinska vojska tukaj in zdaj ni pripravljena na velik preboj in tega niti ne načrtuje.

Ukrajina bije bitko za preživetje, Rusija za prevlado. Cena v človeških življenjih je grozovita. Utrujenost. Naveličanost. Upanje. Jeza. Depresija. Upanje. Odtujenost. Zgroženost. Ponos. Izčrpanost. Začudenost. Upanje. Utrujenost. Bes. Otopelost. Upanje. Žalost. Prizadetost. Osamljenost. Pozabljenost. Razdražljivost. Odrinjenost. Zaprtost. Upanje. Utrujenost.

To so občutki, ki jih je mogoče čutiti na ulicah ukrajinskih mest in vasi. To je vlakec smrti občutkov, ki prevevajo moje ukrajinske prijatelje, znance, naključne sogovornike, ranjene in aktivne vojake. Vojna v Ukrajini je še ena večna vojna. In vojne se ne končajo s premirjem. Z bojišč se preselijo v domove, bolnišnice, družine; potujejo skozi generacije, zunaj linearnega časa. Niso le zgodovinski spomin.

Ujetnica pakta Molotov-Ribbentrop 2.0

O prihodnosti Ukrajine se bosta kmalu v živo pogovarjala ameriški predsednik Donald Trump, ki je Rusiji v zameno za *nič* ponudil *vse*, in njegov stari ruski pajdaš Vladimir Putin. Asociacija je neizogibna. Pakt Molotov-Ribbentrop (1939).

Vpad – le pogojno – zgodovine: v letih, ko sta bila sočasno na oblasti Adolf Hitler in Josip Stalin, je bilo v Ukrajini ubitih več ljudi, kot kjerkoli drugje v Evropi in tudi na svetu. Ukrajina, ujetnica geografije. Ukrajina, predvidljiva žrtev zgodovine; prihodnosti. »Tako za Hitlerja kot Stalina je bila Ukrajina več kot le vir hrane. Bila je pokrajina, kjer bosta lahko prelomila pravila tradicionalne ekonomije, rešila svoji državi iz revščine in izolacije ter celotno Evropo oblikovala po svojih zamislih,« v knjigi *The Bloodlands*, ki bo kmalu izšla tudi v slovenskem jeziku (*Krvava prostranstva: Evropa med Hitlerjem in Stalinom*, UMco), piše zgodovinar Timothy Snyder. In dodaja: »To je bil začetek posebne zgodovine Ukrajine, nikakor pa ne njen konec.« Hitler in Stalin. Tukaj in zdaj: poljubno vstavi.

Vladimir Putin, zaveznik evropske skrajne desnice in ljubljenec, milo rečeno, kognitivno zmedene protiimperialne levice, na svojem imperialno-kolonialnem pohodu skupaj s svojimi oligarhi hoče ukrajinsko ozemlje in izničenje vsega ukrajinskega. Donald Trump skupaj s svojimi oligarhi zahteva za 500 milijard ukrajinskih naravnih bogastev (Združene države so do zdaj Ukrajini poslale za 64 milijard dolarjev orožja in v ukrajinski proračun »vgradile« 31 milijard dolarjev, skupaj več kot petkrat manj od zahtevane vsote). Tržnica. Da – in, v isti toksični sapi, množična grobišča v Gazi, spremenjena v obmorsko letovišče brez ljudi. Koalicija zlovoljnih. Brez posrednikov. Nova, genocidna realnost. Prihodnost kot taka.

Pogajanja o Ukrajini brez Ukrajine. Absolutno predvidljivo razčlovečenje, razvrednotenje. Vnaprej napisana zgodba. In, seveda, tudi brez Evropske unije, ki je s svojo impotenco in odsotnostjo kakršnekoli koherentne zunanje politike ter vladavino nacionalnih interesov postala komaj še živi fosil. Francoski predsednik Emmanuel Macron najprej k sebi povabi »velike« evropske države, ki so *bolj* enakovredne od drugih.

Evropa, padla metafora

A te niso sposobne niti najbolj osnovnega dialoga – razmišljajo izključno in samo notranjepolitično, skrajno oportuno. Nekaj takega kot nastavek solidarnosti je umrlo že med veliko grško krizo. Nekaj takega, kot evropske etična substanca se je stalilo z gradnjo zidov in vlečenjem kolutov bodečih žic, z vračanjem notranjih meja – s tiho vojno proti ljudem na begu iz (tudi evropskih) vojn. Potem, cenena diplomatska poteza, povabi še »male«. Hierarhija je jasna. Evropa kot padla metafora. Ošabnost sredi organskega razpada. Popolna odtujenost od resničnosti *tam zunaj*.

Nemčija, ki je v opolnomočenju Vladimirja Putina prek industrijske odvisnosti od poceni ruskega zemeljskega plina odigrala ključno

Če na bojišču, polnem neskončno dolgih strelskih jarkov in topništva, ne bi prevladovali brezpilotniki in mu odvzeli že tako redke barve, bi se hitro lahko znašli v Galiciji leta 1915. FOTO DMYTRO SMOLIENKO NURPHOTO/AFP

O vojni lahko kredibilno razpravljajo le tisti, ki so jo doživeli. Bo kdo o miru (kakšnemu miru?) kaj vprašal Ukrajince? Morda Palestince?

vlogo, bo jutri volila. Alternativa ne le za Nemčijo, ki od zgoraj navzdol v imenu zgodovinske krivde dejansko pa zaradi ponovnega zgodovinskega »ekskluzivizma« neomajno podpira izraelski genocid v Gazi. Pohod (neo)nacizma v različnih pojavnih oblikah je omogočil premik sredine v desno in levice v sredino; pospešeno slabljenje kognitivnih zmožnosti političnih elit; negativne selekcije. Da, to smo že videli, se bo leta 2025 ponovilo leto 1932?

Da o nečem kot delujoči mednarodni skupnosti ne govorimo. Za nami so leta pospešenega razpada mednarodnih institucij, na čelu z Združenimi narodi, predvsem (ne) varnostnim svetom, botrom vseh *modernih* genocidov. Radikalna nepomembnost je krivda. Mednarodno humanitarno pravo je, dobesedno, mrtva črka na papirju. Gaza, vest vseh nas, je predfilm prihodnosti. Univerzalne človekove pravice so zato le pripovedka o blago odškrtnjenem oknu zgodovine v komaj omembe vrednem drobcu časa. Pripovedka, ki si jo ostanki liberalne demokracije pripovedujejo v bran pred nočnimi morami – udari resničnosti. Erozija, razkroj. Popolna demontaža ostankov svetovne ureditve po drugi svetovni vojni. Leporečje v času konca politične korektnosti proti razjarjenim množicam postdemokratičnega, postpolitičnega, postetičnega sveta, kjer so ljudje le biomasa. Na stežaj odprta vrata – na pogon digitalne distopije, algoritmov – za nove akterje, ki vsaj lažejo iskreno. Nepovraten konec obdobja.

V območju udobja se je tako prekleto lahko zavzemati za mir. Nič ni lažjega, preprostejšega. Da, mir, vedno, povsod. Luksuz izbire. Iz položaja popolne varnosti razsojati o tem, kaj je dobro za *drugega* – ne da bi vedeli, kdo in kaj in kako ta drugi je. Ne da bi vedeli, kaj v bombardiranju pomeni izgubiti starše, otroke, brata, sestro, prijatelje. Ne da bi vedeli, kaj pomeni lakota. Ne da bi vedeli, kako se počuti posiljeno dekle. Ne da bi vedeli, kaj pomeni amputacija. Ne da bi vedeli, občutili, kaj so to okupacija, pregon, begunstvo, izgube, prisilna mobilizacija, mučenje ... Teoretična etika. *Teroretika*.

O vojni lahko kredibilno razpravljajo le tisti, ki so jo doživeli. Bo kdo o miru (*kakšnemu* miru?) kaj vprašal Ukrajince? Morda Palestince?

Žalostna statistika žalostne vojne

Po treh letih spopadov *Točno število žrtev vojne, ki bo v ponedeljek »praznovala« svoj tretji rojstni dan, najbrž nikoli ne bo znano*

Prelivanje krvi v Ukrajini se ni začelo šele pred tremi leti. Najmanj 14.000 civilistov in vojakov je umrlo v spopadih, ki so izbruhnili že pred enajstimi leti, torej še pred 24. februarjem 2022, ko je ruski predsednik Vladimir Putin začel »posebno vojaško operacijo« proti zahodni sosedi. Po zadnjih podatkih Združenih narodov je bilo po invaziji v Ukrajini ubitih 12.456 civilistov, 28.382 pa jih je bilo ranjenih.

BORIS ČIBEJ

- V Kijevu ocenjujejo, da je brez sledu izginilo približno 60.000 civilistov.
- V Moskvi so poročila o številu mrtvih in ranjenih med ruskimi vojaki skopa.
- Velika vzhodna soseda je Ukrajini odvzela že okoli petino ozemlja.

A to so večinoma statistični podatki o žrtvah na območjih, ki (še) niso bila v rokah napadalcev. V Kijevu ocenjujejo, da je poleg tega brez sledu izginilo približno 60.000 civilistov, med katere ne štejejo več kot 19.500 otrok, ki so jih zavojevalci menda odpeljali v Rusijo. Prav tako ni znano, koliko ruskih civilistov je bilo ubitih in ranjenih med povračilnimi napadi ukrajinskih enot na rusko ozemlje in vdorom ukrajinske vojske v Kursko oblast.

Še bolj nezanesljivi so podatki o tem, koliko je bilo doslej žrtev med tistimi, ki se vsak dan spopadajo na več kot 400 kilometrov dolgi frontni črti. Ameriški predsednik Donald Trump je pred enim mesecem izjavil, da je bilo do zdaj ubitih skoraj milijon ruskih in okoli 700.000 ukrajinskih vojakov. To je več kot desetkrat več, kot so pred enim tednom na podlagi uradnih podatkov Kijeva in Združenih narodov ter svojih informacij izračunali v britanski medijski hiši *BBC*. Do 13. februarja letos so namreč našteli 148.359 mrtvih med pripadniki ruskih oboroženih sil ter ukrajinskimi vojaki in civilisti.

V Moskvi so poročila o številu mrtvih in ranjenih med ruskimi vojaki skopa. Zadnjič so objavili uradne podatke septembra leta 2022. Do takrat so našteli 5937 ruskih vojakov, ki so padli v bojih v zahodni sosedi. Ažurnejše informacije je mogoče najti na ruskem opozicijskem spletišču *Mediazona*, ki sta ga ustanovili članici glasbene skupine Pussy Riot Marija Aljohina in Nadežda Tolokonikova. V svojem rednem mesečnem poročilu, ki je bilo objavljeno pred enim tednom, so s sodelovanjem z *BBC* na podlagi javnih podatkov izračunali, da je bilo v vojni ubitih 93.641 pripadnikov različnih ruskih vojaških enot. A to so zgolj identificirane žrtve z imeni in priimki, sodelavci *Mediazone* namreč predvidevajo, da je število ubitih ruskih vojakov lahko tudi dvakrat višje.

Po ukrajinskih podatkih je samo v bitkah za mesto Pokrovsk v Doneški oblasti umrlo več ruskih vojakov kot med celotno drugo čečensko vojno.

Na ukrajinskem ozemlju le še 29 milijonov ljudi

O tem, koliko sovražnikov so onesposobili, vsak dan poročajo v generalnem štabu ukrajinskih oboroženih sil. Če bi verjeli njihovim svežim podatkom, ki so jih objavili včeraj, je Ruska federacija od 24. februarja 2022 do 21. februarja 2024 »izgubila« že 864.860 vojakov. V ta podatek so vključeni tako ubiti kot ranjeni in tudi tisti, ki so padli v ukrajinsko vojno ujetništvo. Konec prejšnjega leta je glavni poveljnik ukrajinskih oboroženih sil Oleksander Sirski izjavil, da je več kot polovico dosedanjih človeških izgub, 427.000, sovražnik utrpel samo lani, po ukrajinskih podatkih pa je samo v bitkah za mesto Pokrovsk v Doneški oblasti umrlo več ruskih vojakov kot med celotno drugo čečensko vojno.

O svojih žrtvah v Kijevu ne obveščajo tako temeljito. Prejšnjo nedeljo je ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski izjavil, da je bilo od začetka ruskega napada ubitih več kot 46.000 ukrajinskih vojakov, na začetku februarja pa je povedal, da je bilo na bojiščih ranjenih 390.000 ukrajinskih branilcev.

Po zadnjem popisu prebivalstva, ki so ga leta 1989 pripravili v takratni Sovjetski zvezi, je v Ukrajinski sovjetski socialistični republiki živelo 51,7 milijona ljudi. V novorojeni državi so izvedli samo en popis leta 2001, ko so našteli nekoliko manj kot 48,5 milijona prebivalcev, dvajset let pozneje, tik pred začetkom vojne, pa je po ocenah statističnega urada v Ukrajini (brez polotoka Krim, ki si ga je Rusija prilastila že leta 2014) živelo le še 41,5 milijona ljudi. Po ruski invaziji je iz po površini največje evropske države v tujino zbežalo od 6,9 do osem milijonov Ukrajincev, večina v države Evropske unije. Velika vzhodna soseda je Ukrajini odvzela že okoli petino ozemlja, na ozemlju, ki je še vedno pod nadzorom oblasti v Kijevu, pa po podatkih spletišča *Obišči Ukrajino* živi le še okoli 29 milijonov ljudi.

Nezanesljivi so podatki o tem, koliko je bilo do zdaj žrtev med tistimi, ki se vsak dan spopadajo na več kot 400 kilometrov dolgi frontni črti. FOTO FADEL SENNA/AFP

Tri leta vojne v Ukrajini

V Ukrajini zaznamujejo tretjo obletnico začetka ruske invazije, svetovni voditelji pa iščejo način za končanje surove vojne, ki je zahtevala na tisoče življenj.

2022

24. feb.: Ruska vojska začne napad na Ukrajino, ki ga predsednik Vladimir Putin imenuje posebna vojaška operacija.

Ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski razglasi vojne razmere in splošno mobilizacijo.

Ruske enote obkolijo Kijev, a se zaradi srditega odpora po nekaj tednih umaknejo.

marec: Pozornost Moskve se preusmeri na jug in vzhod Ukrajine.

april: Po ruskem umiku iz Buče se razkrijejo vojna grozodejstva.

maj: V Mariupolju se predajo zadnji ukrajinski branilci, v tedne trajajočem ruskem obstreljevanju je bilo ubitih na tisoče civilistov.

avgust: Rusija začne v spopadih uporabljati iranske brezpilotnike.

sept.: V protiofenzivi si Ukrajina povrne nadzor nad večino Harkovske oblasti.

Putin mobilizira 300.000 vojaških obveznikov, kar v Rusiji sproži proteste.

Moskva razglasi priključitev Doneške, Luganske, Hersonske in Zaporoške oblasti.

november: Po umiku ruske vojske Ukrajina znova prevzame Herson.

2023

januar: Zahodni zavezniki odobrijo, da bodo Ukrajini poslali obrambne raketne sisteme patriot in najmogljivejše bojne tanke.

februar: Po zimskem zastoju na fronti Putin napove novo ofenzivo.

maj: Po devetih mesecih obleganja in hudih izgubah na obeh straneh Rusija zavzame razdejani Bahmut.

junij: Ukrajina začne dolgo pričakovano protiofenzivo, a na bojišču napreduje počasi.

Vodja ruskih plačancev Jevgenij Prigožin se upre Kremlju.

oktober: Ukrajinski napadi prisilijo k umiku rusko črnomorsko ladjevje na Krimu.

december: Ameriški kongres odloži odobritev pomoči Ukrajini v vrednosti 61 milijard dolarjev.

2024

februar: Ukrajinski vojski začne primanjkovati streliva. Po mesecih neizprosnih napadov pade v ruske roke mesto Avdijivka.

maj: Nova ruska frontna črta blizu Harkova ukrajinski vojski povzroči dodatne težave pri nadzorovanju območja.

julij: Ukrajina od zahodnih zaveznikov dobi letala F-16.

avgust: Ruska vojska hitro napreduje v Doneški oblasti proti strateško pomembnemu mestu Pokrovsk.

Ukrajinska vojska preseneti z vdorom na območje ruske Kurske oblasti.

oktober: Severna Koreja na pomoč ruski vojski pošlje več tisoč svojih vojakov.

2025

februar: Administracija novoizvoljenega predsednika ZDA začne s Kremljem pogovore o koncu vojne, Ukrajina pri tem ne sodeluje.

Po podatkih ZN je bilo ubitih **12.500** civilistov in ranjenih **28.400**, a končno število bo zagotovo višje.

Zaradi vojne je notranje razseljenih štiri milijone Ukrajincev, **6,9** milijona pa jih je državo zapustilo.

Vojaške žrtve (ubiti, ranjeni in pogrešani)*

Rusija	748.000
Ukrajina	435.000

* ocena ameriške strani iz januarja letos

DELO Vir: Graphic News

Ukrajina je od začetka leta 2022 prejela **407** milijard dolarjev pomoči, več kot **118** milijard ameriške.

Trumpov mirovni načrt bi po ocenah Bloomberga evropske zaveznike lahko stal **3,1** bilijona dolarjev.